

Hoofdstructuur van de fusiegemeente

inleiding

Het Stappenplan Fusieproces schetst in hoofdstuk 5 de concrete contouren van de fusiegemeente op hoofdlijnen als “denkrichting”. Uiteraard is die denkrichting niet willekeurig, maar het resultaat van besprekingen en beschouwingen die aan het opstellen van het Stappenplan vooraf zijn gegaan en zoals die eerder al zijn beslag gekregen heeft in het WAF-rapport.

Het Stappenplan is door beide fusiepartners aanvaard en vastgesteld en daarmee ligt ook de genoemde hoofdcontour vast. Toch is het goed om de keuze van de hoofdstructuur – ook al ligt deze misschien wel erg voor de hand – niet impliciet te maken, maar een expliciet besluit te laten zijn. Daarmee kent het fusieproces een helder vertrekpunt en hebben de betrokken partijen een gezamenlijke referentie, die in de afloop van het proces geen vragen of discussie meer oproept.

De voorliggende notitie beperkt zich tot het beschrijven van de *structuur* van de fusiegemeente en beoogt de invulling zoveel mogelijk over te laten aan de betrokkenen.

vertrekpunten

Het vertrekpunt van het fusieproces is de wens van wijkgemeente Noord en de Bethelkerk om samen één gemeente te vormen. Daar zijn in beginsel meerdere mogelijkheden voor, maar de variant waarbij er samen met de wijkgemeenten Centrum-Oost en West één protestantse gemeente met meerdere wijkgemeenten ontstaat, die deel uitmaakt van de PKN, heeft voor alle betrokken partijen ((wijk)kerkenraden) de voorkeur. De bestaande modaliteitsverschillen tussen de wijkgemeenten Centrum-Oost en West enerzijds en wijkgemeente Noord en Bethelkerk anderzijds en de daarmee gepaard gaande onderlinge verschillen in geloofsbeleving en –uiting staan een fusie als zondanig niet in de weg. In de huidige Hervormde Gemeente van Leerdam bestaan die verschillen immers al tientallen jaren binnen het geheel van de gemeente. Daarbij was het wel zo dat de wijkgemeenten elkaar vrij lieten in het ontwikkelen van hun eigen identiteit en uitingen, maar spraken elkaar wel aan op de materiële en geestelijke verantwoordelijkheid voor elkaar. Zo kan de gemeente functioneren ondanks verschil in identiteit en geloofsopvattingen.

De intentie om ondanks de verschillen één gemeente van Christus te zijn met verantwoordelijkheid voor elkaar, omdat ieder zich daartoe geroepen weet, is onder woorden gebracht in de formulering van de missie en doelstelling van het fusieproces in het Stappenplan.

Die lijn trekken we door naar het ontwerp van de fusiegemeente. Het uitgangspunt van de fusiegemeente is dan ook dat het één gemeente is met verschillende wijkgemeenten met een eigen identiteit, een maximale autonomie en een vergaande financiële zelfredzaamheid. Samenwerking op het gebied van materiële aangelegenheden vormt voornamelijk de verbindende factor tussen de wijkgemeenten.

Die samenwerking staat in dienst van de doelstelling om de beoogde toekomstbestendigheid zowel op het niveau van de centrale gemeente als van de afzonderlijke wijkgemeenten te borgen. Dat is het vertrekpunt van het fusieproces (zie ook Stappenplan, hoofdstuk 5.1.2.).

Vanuit de realistische onderkenning van de bestaande (modaliteits)verschillen en de gevoelens daaromtrent zijn de wijkgemeenten zich ervan bewust dat verdergaande samenwerking in geestelijk opzicht niet opportuun is, maar houden nadrukkelijk open dat er in de toekomst wellicht kansen en mogelijkheden in dit opzicht ontstaan.

structuur

De fusiegemeente bestaat uit drie wijkgemeenten met een overkoepelend centraal deel. De Kerkorde regelt deze structuur in ordinantie 4.II. inzake de "*Kerkenraad*", met name in artikel 9 betreffende "*Wijkkerkenraden en algemene kerkenraad*", en voorziet in wijkkerkenraden voor iedere wijkgemeente en een algemene kerkenraad voor het centrale deel. Voor de verdeling van taken en bevoegdheden moeten de wijkkerkenraden en de algemene kerkenraad een regeling treffen, maar een aantal specifieke taken is kerkordelijk gehouden aan de algemene kerkenraad, waaronder de vermogensrechtelijke aangelegenheden en datgene wat te maken heeft met de rechtspositie van predikanten en gesalarieerde medewerkers (de "*formatie*").

De drie wijkgemeenten zijn concreet:

- **Centrum-Oost**
- **West**
- **Kerk aan de Linge**

Naast de algemene kerkenraad voorziet de hoofdstructuur in één **College van Kerkrentmeesters** met drie zogenoemde "*wijkraden van Kerkrentmeesters, voor elke wijk één*", en één **College van Diakenen**, met drie "*wijkraden van Diakenen*", een voor Centrum-Oost, een voor West en een voor Kerk aan de Linge (zie ook werkpakket 7).

Met de keuze voor drie wijkraden van Kerkrentmeesters wordt de financiële zelfredzaamheid van de drie wijkgemeenten onderstreept en manifest voor de eigen gemeenteleden. Hiermee wordt elke wijkkerkenraad hiermee voorzien van een orgaan dat de financiële zelfredzaamheid kan organiseren en coördineren.

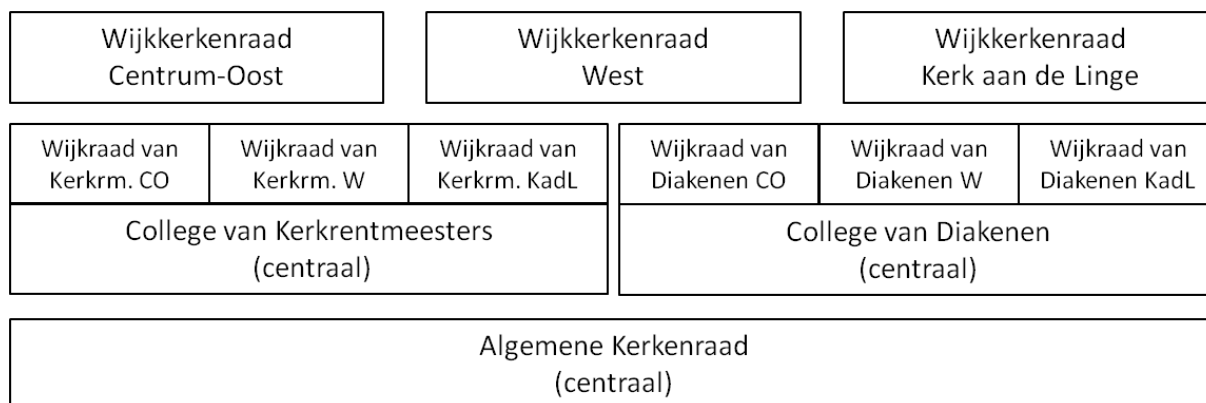
De keuze voor drie wijkraden van Diakenen is uit oogpunt van uniformiteit van de structuur een logische keuze en laat de mogelijkheid tot diaconale onderlinge samenwerking tussen de verschillende wijkgemeenten onverlet.

In de structuur maken we onderscheid tussen de niveaus "*decentraal*" (de 3 wijkgemeenten) en "*centraal*" (overkoepelend en gemeenschappelijk). De voornoemde vertrekpunten worden als volgt doorvertaald naar deze 2 niveaus:

1. decentraal niveau (wijkgemeente):
 - eigen identiteit;
 - maximale autonomie;
 - als voortvloeiende daaruit: eigen organen van bijstand;
 - financiële zelfredzaamheid (bekostiging van eigen predikantsplaats; zie definitiedocument "*zelfredzaamheid*").
2. centraal niveau:
 - zoveel mogelijk taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het niveau van de wijkkerkenraden leggen en laten (aanbeveling WAF-rapport);
 - invullen van de verantwoordelijkheid voor het geheel van de gemeente;
 - regelen van en toezien op de naleving van principes van onderlinge solidariteit;
 - handelen volgens de beginselen van goed rentmeesterschap (financieel beheer, administratie, beheer en onderhoud vastgoed, materiële zaken) en werkgeverschap (gesalarieerd personeel);
 - financieel beleid gericht op toekomstbestendigheid / continuïteit.

De invulling van de genoemde vertrekpunten volgt in de uitwerking van de werkpakketten.

De hoofdstructuur is hieronder schematisch weergegeven.

vragen en knelpunten

- Mede bepalend voor de invulling van de structuur is de visie op organisatie en bestuur van de gemeente. Deze moet ontwikkeld en geformuleerd worden (werkpakket 12).
- Om de verhouding tussen de wijkkerkenraden en de algemene kerkenraad te regelen moet er een reglement komen. De uitwerking daarvan volgt in een latere fase; de hoofdlijnen komen voort uit werkpakket 12.
- Hoe ver strekt de “zelfredzaamheid” van de wijkgemeenten? Is die beperkt tot de bekostiging van de predikantsplaats en overige aan die wijk toebehorende gesalarieerde formatie of strekt die zich ook uit tot aan de exploitatie gerelateerde zaken? Met andere woorden: de term “zelfredzaamheid” behoeft een scherpe en heldere definitie.
Deze vraag wordt in een nieuw werkpakket (nadere definitie zelfredzaamheid) ondergebracht. Eigenaar is de werkgroep in samenspraak met de PKN-adviseur. Het uitgangspunt is dat onderhoud gebouwen en bekostiging van het kerkelijk bureau een centrale aangelegenheid zijn en de invulling van het pastoraat decentraal. Bepalend zijn verder: de combinatie van de overige beleidsvelden, het financiële beleid, de kerkorde en het WAF rapport hierover.
- Het doorleggen van de verplichting naar de wijkgemeenten om voldoende inkomsten in te brengen om de eigen predikantsplaats te bekostigen is kerkordelijk niet geregeld en moet derhalve door middel van afspraken in de vorm van overeenkomsten met de wijkgemeenten beschreven en geborgd worden (werkpakket 8).
- Het solidariteitsbeginsel moet nader uitgewerkt worden in samenhang en / of geïntegreerd in het vorige punt inzake de overeenkomsten (werkpakket 8).
- Uitwerking van de geografische indeling (zie WAF-rapport) (werkpakket 9).
- In de latere fase van uitwerking moet de positie van het kerkblad / kerkbladen geadresseerd worden.